

Kır ve Kent Hayatında Kadın Profili

Mustafa Orçan

h^orf

KIR VE KENT HAYATINDA KADIN PROFİLİ

- Kırıkkale Araştırması -

MUSTAFA ORÇAN

horf

Harf Eğitim Yayıncılığı: 36

Akademik: 1

Üçüncü Basım: Harf Eğitim Yayıncılığı, Nisan 2014

ISBN: 978-975-6048-35-1

Dizgi-Teknik Hazırlık: Harf Eğitim Yayıncılığı

Görseller ve Kapak Tasarımı:

www.sarakusta.com.tr

Baskı: Dumat Ofset

© Harf Eğitim Yayıncılığı

Konur Sokak No: 39/2 Kızılay-Çankaya/Ankara

T: (0 312) 419 69 13 F: (0 312) 419 69 14

e-posta: bilgi@harfegitim.com.tr

harfegitim.com.tr

Eşim için...

MUSTAFA ORÇAN

1968 yılında K. Maraş'ta doğdu. İlk ve orta öğrenimini K. Maraş'ta tamamladı. 1992'de Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümünden mezun olduktan sonra, 1993'de Kırıkkale Üniversitesi Sosyoloji Bölümünde Araştırma Görevlisi olarak çalışmaya başladı. Aynı üniversitede yüksek lisansını, 2003 yılında ise İstanbul Üniversitesi'nde doktorasını tamamladı. 1999–2003 yılları arasında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümünde Araştırma Görevlisi olarak çalıştı. Doktora sonrası Kırıkkale'ye dönüp 2004'den itibaren ve halen Kırıkkale Üniversitesi Sosyoloji Bölümünde Öğretim Üyeliği görevine devam etmektedir. *Osmanlıdan Günümüze Modern Türk Tüketim Kültürü* (2004/2008) adlı kitabından başka, *Kır ve Kent Hayatında Kadın Profili* (2008) adında bir eseri daha bulunmaktadır. Yazarın katılmış olduğu bazı (AB) projelerden başka, değişik dergi, kitap, ulusal ve uluslararası sempozyumlarda yayınlanmış makale ve bildirimleri vardır. Çalışma alanı olarak, Sosyo-Kültürel Değişme, Tüketim Kültürü, İktisat Sosyolojisi, Gündelik Hayatın Sosyolojisi, Kır ve Kent Sosyolojisi sayılabilir.

İÇİNDEKİLER

TABLolar	/ 8
KISALTMALAR	/ 11
ÖNSÖZ	/ 13
GİRİŞ	/ 15

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMLAR, TANIMLAR ve YAKLAŞIMLAR

I. KIR ve KENT TANIMI ve AYRIMI	/ 25
II. KENT TİPLERİ	/ 30
III. KIRSAL ve KENT KADINI	/ 34
IV. TÜRKİYE'DE KIR-KENT AYRIMI ve KADINLAR	/ 39
1. SANAYİLEŞEN TÜRK KENTLERİNİ TANIMLAYABİLMEK	/ 40
2. TÜRKİYE'DE KADINLAR; KIRDAKİLER VE KENTTEKİLER	/ 42
A. Eğitim Hayatında Kadın	/ 43
B. Çalışma Hayatında Kadın	/ 46
C. Kadınların Evlenme Yaşı	/ 49
D. Parlamentoda Kadın ve Kadının Temsili	/ 51
E. Roller ve Karar Alma Bağlamında Kadın	/ 52
F. Mutlu Olma ile Şiddet Arasında Kadın	/ 54

İKİNCİ BÖLÜM

BİR KÖYÜN KENTLEŞME ÖYKÜSÜ VE GÖSTERGELERİ

I. COĞRAFİ KONUMU	/ 59
II. TARİHÇESİ	/ 60
III. NÜFUSU	/ 62
VI. SOSYO EKONOMİK YAPI ve İŞ GÜCÜ	/ 66
1. Ekonomik Yapı	/ 67
2. Cinsiyete Göre İş Gücüne Katılım	/ 72
V. SOSYO KÜLTÜREL ÖZELLİKLER	/ 75
1. EĞİTİM	/ 75
2. EVLİLİK PROFİLİ	/ 77
3. KENTLEŞME VE KONUT	/ 78
VI. SAĞLIK GÖSTERGELERİ	/ 82

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KIRIKKALE ARAŞTIRMASI VE ARAŞTIRMANIN BULGULARI

I. ARAŞTIRMANIN AMACI ve YÖNTEMİ	/ 87
1. ARAŞTIRMANIN AMACI	/ 87
2. ARAŞTIRMANIN YÖNTEM VE TEKNİĞİ	/ 88
3. SORU KÂĞIDI VE DEĞERLENDİRME	/ 89
4. VARSAYIMLAR	/ 90

II. ARAŞTIRMANIN BULGULARI / 91

1. DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER / 91

- A. Yaş Dağılımı / 92
- B. Medeni Durum / 92
- C. Eğitim Düzeyi / 93
- D. Gelir Düzeyi / 95
- E. Mesleki Dağılımı / 97
  - a. Kadınların Meslekleri / 97
  - b. Eşlerinin Mesleği / 99
- F. Hane Halkı Büyüklüğü / 100
  - a. Çocuk Sayısı . / 100
  - b. Ailede Başka Yaşayan Kimse / 101
- G. Konut ve Yakıt Türü / 103

2. SOSYO-KÜLTÜREL YAPI / 105

- A. Evlilik Biçimleri ve Evliliğe Bakış / 105
  - a. Evlilik Biçimi / 106
  - b. Gerçekleşen Evlilik Yaşlı ve İdeal Evlenme Yaşı / 110
  - c. Evlenilecek Çevre ve Aday Seçimi / 114
  - d. Evlilik Kararı / 117
  - e. Kız ve Erkek Çocukları İçin İdeal Evlenme Yaşı / 121
  - f. Evlilik Sonrası Çocukları ile Kalma Eğilimi / 125
- B. Doğum, Çocuk Bakımı, Eğitimi ve Çocuğa Bakış / 125
  - a. Doğumun Gerçekleştiği Yer / 126
  - b. İlk Doğum Yapma Yaşı / 127
  - c. Çocuk Bakımı / 130
  - d. Cinsel Eğitim / 132
  - e. Din Eğitimi / 133
  - f. Cinsiyete Göre Arkadaşlık / 133
- C. Değerler ve İnançlara Yaklaşım / 135
  - a. Geleneksel ve Dini Değerler / 135
  - b. Misafirlikte "Mahremiyet" / 137
  - c. Halk İnançları ve Diğerleri / 138
- D. Kentleşme ve Alışkanlıkları / 139
  - a. Katılımcıların Doğum Yeri / 140
  - b. Yaşanan ve Yaşamak İstenilen Yer / 141
  - c. Yemek Yeme Yeri / 143
  - d. Halı ve Kilim Yıkama / 144
  - e. Düğünün Yapıldığı Yer / 145
  - f. Kadın Bireyselliğinin Göstergesi Olarak Sürücü Belge Sahipliği / 147
  - g. Geleneksel İş Türlerine Katılım / 150
- E. Dinlenme, Eğlence ve Boş Zaman Faaliyetleri / 151
  - a. Boş Zaman Faaliyetleri / 151
    - a.1 Televizyon İzleme Alışkanlığı / 151
    - a.2 Kentsel Kültürel Etkinliklere Katılım / 154
    - a.3 Zamanı El İşi Yaparak Değerlendirme / 155
    - a.4. Zamanı Kitap Okuyarak Değerlendirme / 156
    - a.5. Zamanı Kuran Okuyarak Değerlendirme / 158
    - a.6. Zamanı Komşu, Eş-Dost ve Akraba ile Geçirme / 160
    - a.7. Zamanı İnternetle Geçirme / 162

- b. Düzenli Alışkanlıklar / 163
  - a.1 Dışarıda Yemek Yeme / 163
  - a.2. Tatil Yapma / 162
  - a.3. Piknik Yapma / 163
  - a.4. Gün Yapma / 164
- F. Cinsiyete Bağlı Roller ve Tutumlar / 167
- 3. ÜRETİM VE TÜKETİM TARZI / 171**
  - A. Gelir ve Giderler / 172
  - B. Birikim Yapma ve Tasarruf / 176
  - C. Sahip Olunan Gayri Menkul ve Eşyalar / 176
  - D. Borçlanma Yeri / 181
  - E. Gelir Getirici İşe Katılım / 183
  - F. Ev İçi İhtiyaçları Giderme / 183
  - G. Tüketim Alışkanlıkları ve Tercihleri / 184
    - a. Alışverişte Kadınlar ve Erkekler / 185
    - b. Alışveriş Yapılan Yer / 187
    - c. Alışveriş İçin Kentin Yeterliliği / 190
    - d. Alış Veriş İçin Kenti Yeterli Bulma Eğilimi / 190
    - e. Alışveriş şekli / 192
    - f. Kredi Kartı ve Cep Telefonu Sahipliği / 194
    - g. Mutfakta Yeni Alışkanlıklar / 196
- 4. KİŞİSEL VE EV BAKIMI, ÇEVRE VE SAĞLIK / 199**
  - A. Kişisel Bakım / 199
  - B. Ev Bakımı ve Hizmetçi Tutma / 201
  - C. Sigara ve Alkol Kullanımı / 202
  - D. Kadınlar ve Mutluluk / 205
- 5. BULGULARIN ÖZÜ: KIRSAL VE KENTLİ KADINLARIN BENZEŞEN VE FARKLILAŞAN YÖNLERİ / 207**
  - A. Demografik Özellikler / 207
  - B. Evlilik ve Evlenme Profili / 207
  - C. Çocuk Bakımı ve Çocuğa Yaklaşımlar/ 210
  - D. Geleneksel ve Dini Değerlere Yaklaşımlar / 211
  - E. Cinsiyet Farklılığı ve Eğilimleri / 212
  - F. Kent ve Kentleşme Profili / 213
  - G. Yemek ve Mutfak Kültürü ve Alışkanlıkları / 215
  - I. Gelir ve Gider Profili / 215
  - İ. Tüketim Profili/ 216
  - J. Üreticilik ve Girişim Profili / 217
  - K. Kişisel ve Ev Bakımı, Çevre ve Sağlık / 218

S O N U Ç / 221

K A Y N A K Ç A / 225

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1.1:	Türkiye'de Yıllara Göre Okuryazarlık Düzeyi	36
Tablo 1.2:	Türkiye'de Yıllara Göre Eğitim Düzeyi	37
Tablo 1.3:	Cinsiyete Bağlı İşgücüne Katılım	40
Tablo.1.4:	Yıllara Göre Tarım Dışı Faaliyetlerde Çalışan Kadınlar	41
Tablo.1.5:	Cinsiyete Göre İlk Evlenme Yaşı-2006	44
Tablo 1.6:	Ev İşlerinde Aile İçi Paylaşım-2006	47
Tablo 1.7:	Türk Ailesinin Genel Mutluluk Eğilimi-2006	50
Tablo 1.8:	Aile İlişkilerinin Durumu-2006	50
Tablo 1.9:	Türkiye'de Kadına Uygulanan İttidete Karşı Turumlar-2003	51
Tablo 2.1:	Çevre Yerleşim Birimlerinin Kırkkale'ye Olan Uzaklığı	53
Tablo 2.2:	Kırkkale'nin İdari Statüsüne Göre Kır Kent Nüfusu	57
Tablo 2.3:	Kır Kent Nüfusu 2000-2007	59
Tablo 2.4:	Yerleşim Yeri ve Cinsiyete Göre Kırkkale'nin İl ve İlçe Nüfusu-2007	60
Tablo 2.5:	Kent Merkezi ve İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması-2003	63
Tablo 2.6:	Gayri Safi Yurt İçi Milli Hasılaya Göre Kırkkale-Türkiye Dağılımı-1990-2001	64
Tablo 2.7:	MKE Genel Müdürlüğü'nde Çalışan Personel Sayısı-2004-2008	65
Tablo 2.8:	MKE'nin Kırkkale'de Bulunan Birimleri ve Personel Dağılımı 2008	66
Tablo 2.9:	Kentte İstihdamın Nüfus İçindeki Sektörel Dağılımı	68
Tablo 2.10:	Kırkkale Sağlık Verilerinin Bölge ve Türkiye Genel İle Karşılaştırılması	82
Tablo 2.11:	Sağlık Bakanlığı'na Bağlı Sağlık Personelin İlçeler İtibarıyla Dağılımı- 2007	82
Tablo 2.12:	İlçelere Göre Yeşil Kart Dağılımı-2007	83
Tablo 3.1:	Evren ve Örneklem Dağılımı	87
Tablo 3.2:	Yaş Dağılımı	91
Tablo 3.3:	Medeni Durum	92
Tablo 3.4:	Eğitim Durumu	93
Tablo 3.5:	Ailenin Ortalama Geliri	96
Tablo 3.6:	Çalışan ve Evhanlılarının Dağılımı	97
Tablo 3.7:	Kadınların Meslek Dağılımı	98
Tablo 3.8:	Eşlerin Meslek Dağılımı	99
Tablo 3.9:	Yerleşim Yerine Göre Çocuk Sayısı	101
Tablo 3.10:	Ailede Yaşayan Başka Kişiler	103
Tablo 3.11:	Ailede Yaşayanların Kimler Olduğu	103
Tablo 3.12:	Oturulan Konut Türü	104
Tablo 3.13:	Konutta Kullanılan Isıtma Sistemi Dağılımı	106
Tablo 3.14:	Evlenme Tarzı	108
Tablo 3.15:	Türkiye'de Akraba Evliliğine Yaklaşım	109
Tablo 3.16:	Eğitim Düzeyine Göre Evlenme Biçimi	111
Tablo 3.17:	Kır ve Kentte İlk Evlenme Yaşı	113
Tablo 3.18:	Yerleşim Yerine Göre İlk Evlenme Yaşı Dağılımı	114
Tablo 3.19:	Eğitim Düzeyine Göre İlk Evlenme Yaşı	115
Tablo 3.20:	Evlilik İçin İdeal Görülen Çevre	117
Tablo 3.21:	Evlilikte Adayın İstenmeyen Özellikleri	118
Tablo 3.22:	Evlilik Kararı İle İlgili Tutumlar	120
Tablo 3.23:	Eğitim Düzeyine Göre Evlilik Kararının Alınması İle İlgili Tutumlar	121
Tablo 3.24:	Kır ve Kentte İlk Evlenme Yaşına Göre Evlilik Kararının Alınması İle İlgili Tutumlar	122
Tablo 3.25:	Kız ve Erkek Çocuğu İçin İdeal Görülen Evlenme Yaşı	124
Tablo 3.26:	Kadınların İlk Evlenme Yaşına Göre Kız Çocuğu İçin Öngördüğü Evlenme Yaşı	125

Tablo 3.27:	Kadınların İlk Evlenme Yaşına Göre Erkek Çocuğu İçin Öngördüğü Evlenme Yaşı	126
Tablo 3.28:	Kadınların Çocukları Evlendikten Sonra Onlarla Beraber Kalma İsteği	128
Tablo 3.29:	Doğumların Yapıldığı Yerlerin Dağılımı	129
Tablo 3.30:	İlk Evlenme Yaşına Göre İlk Doğum Yaşı Dağılımı	131
Tablo 3.31:	Eğitim Durumuna Göre İlk Doğum Yaşı	132
Tablo 3.32:	Çocuğun Bakıldığı Yer yada Bakan Kişiler	134
Tablo 3.33:	Yerleşim Yerine ve Mesleklerle Göre Çocuğun Bakımı ve Dağılımı	135
Tablo 3.34:	Çocuklara Cinsel Eğitimin Verilmesi ile İlgili Tutumlar	136
Tablo 3.35:	Çocuklara Din Eğitiminin Verilmesi İle İlgili Tutumlar	137
Tablo 3.36:	Çocukların Karşı Cinsle Arkadaşlık Kurması ile İlgili Tutumlar	138
Tablo 3.37:	Değerlerle İlgili Tutumlar	140
Tablo 3.38:	Misafirlikte Oturma Tercihleri	142
Tablo 3.39:	Halk İnançlarıyla İlgili Tutumlar	143
Tablo 3.40:	Doğum Yerleri Dağılımı	146
Tablo 3.41:	Yaşamak İstenilen Yer Tercihi	147
Tablo 3.42:	Yemek Yeme Biçimi	148
Tablo 3.43:	Halı ve Kilimlerin Yıkandığı Yer	150
Tablo 3.44:	Düğünün Yapıldığı yada Yapılmasının İstendiği Yer	151
Tablo 3.45:	Sürücü Belge Sahipliği	153
Tablo 3.46:	Çalışma Durumuna Göre Sürücü Belge Sahipliği	154
Tablo 3.47:	Eğitim Düzeyine Göre Sürücü Belge Sahipliği	155
Tablo 3.48:	İşe Katılım Eğilimi	156
Tablo 3.49:	Televizyon İzleme Eğilimi	158
Tablo 3.50:	İzleme Yoğunluğu Sırasına Göre TV Programları	159
Tablo 3.51:	Sinema, Tiyatro, Seminer vb.lerine Katılım	161
Tablo 3.52:	El İşleri Yapma İle İlgili Tutumlar	162
Tablo 3.53:	Kitap Okuma Eğilimi	163
Tablo 3.54:	Eğitim Düzeyine Göre Kitap Okuma Eğilimi	164
Tablo 3.55:	Çalışma Durumuna Göre Kitap Okuma Eğilimi	165
Tablo 3.56:	Türkiye'de Kitap Okuma Alışkanlığı-2006	165
Tablo 3.57:	Kuran Okuma Alışkanlığı	166
Tablo 3.58:	Eğitim Düzeyine Göre Kuran Okuma Alışkanlığı	167
Tablo 3.59:	Çalışma Durumuna Göre Kuran Okuma Alışkanlığı	168
Tablo 3.60:	Zamanı Yakın Çevreyle Geçirme İle İlgili Tutumlar	168
Tablo 3.61:	Zamanı İnternetle Geçirme	171
Tablo 3.62:	Dışarıda Ailece Yemek Yeme Alışkanlığı	172
Tablo 3.63:	Tatile Çıkma İle İlgili Tutumlar	173
Tablo 3.64:	Pikniğe Gitme İle İlgili Tutumlar	175
Tablo 3.65:	Altın ve Para Gününe Katılım Eğilimi	176
Tablo 3.66:	Kadına Verilen Değer, Kadının Rolü ve Cinsiyet İlişkileri	177
Tablo 3.67:	Eğitim Düzeyine Göre Cinsiyet Rollerine İlgili Tutumlar	179
Tablo 3.68:	Yaşlara Göre Cinsiyet Rollerine İlgili Tutumlar	180
Tablo 3.69:	Mirasta Kadın Ayrımcılığının Yapıldığını Düşünenler	181
Tablo 3.70:	Ailelerin Aylık Gelir ve Giderleri	183
Tablo 3.71:	Ailenin Gelirine Göre Gider Durumu-1	185
Tablo 3.72:	Ailenin Gelirine Göre Gider Durumu-2	186
Tablo 3.73:	Düzenli Olarak Tasarruf Yapma Eğilimi	187
Tablo 3.74:	Mallar, Mülkler ve Araç Sahipliği Durumu	188
Tablo 3.75:	Sahip Olunan Eşyalar	189
Tablo 3.76:	Çalışma Durumuna Göre Eşya Tercihi	191
Tablo 3.77:	Borç Para İçin Başvurulan Yerler	193
Tablo 3.78:	Evin Bütçesine Katkı Amacıyla Ürün Satma Durumu	194

Tablo 3.79:	Ev İçi Üretimde Bulunma Durumu	195
Tablo 3.80:	Aile İçinde Kadınların Tüketimdeki Roller -1	196
Tablo 3.81:	Aile İçinde Kadınların Tüketimdeki Roller -2	197
Tablo 3.82:	Alışverişin Yapıldığı Yer Tercihleri	200
Tablo 3.83:	Alışveriş İçin Kenti Yeterli Bulma Eğilimi	202
Tablo 3.84:	Çalışma Durumlarına Göre Kenti Yeterli Bulma Durumu	203
Tablo 3.85:	Satın Alma Biçimi	205
Tablo 3.86:	Sahip Olunan Kredi Kartı ve Cep Telefonu	206
Tablo 3.87:	Çalışanlara Göre Kredi Kartı ve Cep Telefonu Sahipliği	207
Tablo 3.88:	Yerleşim Yeri ve Çalışma Durumuna Göre Yarı Hazır Yiyecek Tüketimi	209
Tablo 3.89:	Yerleşim Yeri ve Çalışma Durumuna Göre Ambalaj ve Koruma Ürün Kullanımı	211
Tablo 3.90:	Kişisel Bakım Tercihleri	213
Tablo 3.91:	Yerleşim Yerine ve Çalışma Durumuna Göre Temizlikçi Tutma Eğilimi	214
Tablo 3.92:	Sigara ve Alkol Kullanımı	215
Tablo 3.93:	Çalışma Durumuna Göre Sigara ve Alkol Kullanımı	216
Tablo 3.94:	Eğitim Durumuna Göre Sigara ve Alkol Kullanımı	217
Tablo 3.95:	Hayatı Sıkıcı ve Monoton Bulma Eğilimi	218
Tablo 3.96:	Çalışma Durumuna Göre Hayatı Sıkıcı ve Monoton Bulma Eğilimi	219

KISALTMALAR

- AİTİA: Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi
AOF: Açık Öğretim Fakültesi
AOF: Açık Öğretim Fakültesi
ASAGM: Aile ve Sosyal Araştırmaları Genel Müdürlüğü
Bianet: Bağımsız İletişim Ağı
DİE: Devlet İstatistik Enstitüsü
DPT: Devlet Planlama Teşkilatı
Ed.: Editör
HÜNEE: Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü
KB: Kırıkkale Belediyesi
KB: Kırıkkale Belediyesi
KKSP: Kırıkkale Kent Sağlık Projesi
Ksgm: Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü
KV: Kırıkkale Valiliği
MKEGM: Makine Kimya Enstitüsü Genel Müdürlüğü
OECD: Organisation for Economic Co-operation and Development
(Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı)
p: Paired sample / bağımlı gruplar t-testi
ss: Standart sapma
SBE: Sosyal Bilimler Enstitüsü.
TİSK: Türkiye İflverenler Sendikaları Konfederasyonu
TKV-ILO: Türkiye Kalkınma Vakfı- International Labour Organisation
(Uluslararası Çalışma Örgütü)
TTV:Türk Tarih Vakfı
TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu
TÜSİAD: Türkiye Sanayicileri ve İşadamları Derneği
UNICEF: United Nations International Children's Emergency Fund,
(Birleflmifl Milletler Uluslararası Çocuk Acil Yardım Fonu)
UNIEM: United Nations Development Fund for Women (Birleflmifl
Milletler Kadın Kalkınma Fonu)
vd.: ve diğlerleri
yy.: yayın yılı yok
X: Ortalama

Ö N S Ö Z

Kır ve Kent Hayatında Kadın Profili çalışması, bugüne kadar sadece kırsaldaki ya da sadece kentteki kadınları konu edinen çalışmalara katkı amacıyla bu iki heterojenörnekleme bir araya getirilerek, kadın sorununa her iki yerden bakmaya çalışan bir araştırmadır. Mütevazı bir evrenle yola çıkılmıştır. Bir kent ve onun kırsalı. Bu bakımdan çalışmanın genelleştirici kabiliyeti sınırlı olabilir. Çünkü bu araştırma, her hangi bir ulusal ya da uluslararası bir kurum, bir örgüt ya da bir firma için ya da onların katkılarıyla yapılmış değildir. Bunlardan bağımsız bireysel olarak düşünülen ve hayata geçirilen, herhangi bir kuruma başvurulmadan yapılmış bir çalışmadır. Çalışmanın önemi, bu alanda *karşılaştırmalı olarak yapılan* çalışmalara bir çeşitlilik kazandırmasıdır.

Araştırmada katkısı olanları burada özellikle anmak istiyorum. Başta lisans ve yüksek lisans sosyoloji bölümü öğrencilerim olmak üzere, Üniversite ve Fakültemizden Muhammed Hekimoğlu'na, Sıtkı Yıldız'a, Latif Öztürk'e ve Kamil fiahi'ne, ayrıca Kırıkkale Valiliği İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü'ne, Kırıkkale Belediyesine, Yahşihan Kaymakamlığına, Kılıçlar Belediyesi'nin misafirperverliğine, Hisarköy Muhtarına ve adını burada sayamayacağım gönüllü katkılarda bulunan hanımlara ve baylara teşekkür ederim. İl, ilçe, kasaba ve köyde ankete katılan kadınların, kendileriyle ilgili bir konuya pratik olarak ilgi göstermeleri, çalışmamızda bize cesaret vermiştir.

Harf Yayıncılığı'nın değerli yönetici ve tüm çalışanlarına, kitabın yayınlanma sürecinde, sorumlu tutumlarından ve pratik çabalarından, ayrıca gösterdikleri sabırdan dolayı teşekkür ederim. Bu değerli çabaları, kitabın hatırası olarak saklayacağım. Araya girerek çalışmayı şenlendiren sevgili küçük oğlumun katkısını da burada anmalıyım.

G İ R İ Ő

Türk kadını 1930'da yerel, 1934'te genel seçimlere seçme ve seçilme hakkını bazı Avrupa toplumlarına göre erken dönemlerde kazanmış olmasına karşın; hayat kalitesi, gündelik hayattaki rolü ve sosyal konumu bağlamında kadınla ilgili tartışmalar, halen ülkemizde devam etmektedir. Hukuki alandaki bazı girişimlerin özellikle kırsal ve yoksul kadınların durumlarında, beklenen değişimleri göstermiş değildir. Bu tür gelişmeler, daha çok eğitimin, kültürel ve ekonomik olanakların ve fırsatların bolluğuna ve çeşitliliğine bağlı bir durum olduğu söylenebilir. Bu genel argümandan sonra yapılan kadın çalışmalarına genel olarak bakılabilir.

Günümüzde kadın konusu önceki çalışmalara göre, özelde sosyoloji genel olarak da sosyal bilimlerde daha fazla ilgi gören konuların başında yer almaya başlamıştır. Kadın çalışmalarındaki niceliksel artışın yanında, göreceli olarak içeriğinde yada niteliğinde de bazı çeşitlenmelerin olduğu da söylenebilir. Fakat çalışmalarda ana eksen ya da çerçevenin, tamamen değiştiği de pek söylenemez. Türkiye'de Aile tipleri, modernleşme ve Batılılaşma sürecinde kadının statüsü, aile içi ve ev dışındaki kadın ve erkeğin rolündeki değişimler, geleneksel ve modern kadın tipi, kadının ezilmişliği, erken evlilikler, cinsiyetler arasındaki farklar, kız ve erkek çocuğu ayrımı vb. tartışmalar, günümüzde devam etmektedir. Bu gibi konuların devam etmesinde, kadın ya da aile ile ilgili bir takım sorunların geçmişte olduğu gibi günümüzde de halen devam ediyor olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Buna rağmen kadın çalışmalarında farklı bir tutumun sergilendiği de gözlenmektedir.

Geçmişte oldukça yoğun bir şekilde, kadın konusu, politik tercihlerin ve tutumların bir gereği olarak tartışılırken; günümüzde politik söylemin ve etkinin yanı sıra; sağlık, sosyal güvenlik, kadın istihdamı, kadınlarda nitelikli eğitimin (uzmanlaşmanın) artırılması, cinsiyete bağlı ücret politikası gibi öze dönük ve daha